

ОРГАНИЗАЦИЯТА НА КЛИНИЧНАТА ПРАКТИКА ПРЕЗ ПЪРВИ СЕМЕСТЪР – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ЗА НАСТАВНИЦИ И СТУДЕНТИ

Маргарита Борисова, Янка Маркова

Медицински университет „Проф. д-р П. Стоянов“ Варна, Катедра „Здравни грижи“,
Филиал - Велико Търново

ORGANIZATION OF CLINICAL PRACTICE IN THE FIRST SEMESTER – CHALLENGE FOR BOTH MENTORS AND STUDENTS

Margarita Borisova, Yanka Markova

Medical University of Varna “Prof. Dr. P. Stoyanov”, Department of Health care,
Veliko Tarnovo affiliate

РЕЗЮМЕ

Клиничната практика е основна организационна форма на практическо обучение. По време на клиничната практика преподаватели и наставници съдействат за протичане на качествен учебен процес, при който се формират и усъвършенстват необходимите професионални знания, умения и навици у студентите. Тя се реализира в условията на реална професионална обстановка. Подпомага затвърдяването и усъвършенстването на усвоените /в учебни кабинети/ практически умения, внушава необходимостта от отговорно поведение при изпълнението на учебните задачи и при контакти с пациентите. В клиничните бази студентите наблюдават непосредствено лечебния процес, установяват характера на професионалните задължения на медицинския екип, отговорностите на всеки член от екипа.

Цел: Да се проучи мнението на наставниците от провеждането на клинична практика и удовлетвореността на студентите от организацията и провеждането ѝ.

Материал и методи: Проучено е мнението на 10 наставници от МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД гр. В. Търново и 40 студенти от специалности „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ обучаващи се в МУ Варна Филиал В. Търново. Използвани са: социологически метод (анкетно проучване), документален метод и графичен анализ.

Резултати: Направените проучвания сочат, че определеното време за клинична практика и теоретичната подготовка на студенти-

ABSTRACT

Clinical practice is the main organizational form of practical education. During clinical practice professors and mentors help to establish an effective learning process which forms and improves students' professional knowledge, skills and habits. It is conducted in an authentic professional environment. It helps solidify practical skills learnt in study rooms; it promotes the necessity of responsible action in tackling study tasks and communicating with patients. In the clinical bases students observe medical treatment firsthand, identify the nature of professional duties of medical staff and each member's responsibilities.

Purpose: To survey mentors' opinions of the clinical practice and students' satisfaction with its organization and conduct

Material and methods: 10 mentors from Regional Hospital “Dr. Stefan Cherkezov”, Veliko Tarnovo, and 40 students from the Nursing and Midwifery programmes at the affiliate of the Medical University of Varna in Veliko Tarnovo have been surveyed. A sociological study method (questionnaire), documentary method and graphic analysis have been used for that purpose.

Results: It has been concluded that the time allocated for clinical practice and theoretical studies of students is just right at this stage. The time for clinical practice has been well used. Students have been found to lack confidence in their abilities.

Keywords: clinical practice, mentorship, education

те на този етап са достатъчни. Ефективно се оползотворява времето, определено за клинична практика. Студентите изпитват дефицит на доверие към себе си.

Ключови думи: клинична практика, наставничество, обучение

ВЪВЕДЕНИЕ

Включването на професиите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ в списъка на регулираните професии наложи промяна на Единните държавни изисквания за двете специалности и промени в учебните програми. В момента съотношението теоретично към практическо обучение е в полза на практическото обучение.

Според П. Маринова, изключително силно влияние върху адаптацията към болничната среда, труда и колектива оказва практическото обучение, за което са отделени достатъчно часове за клинична практика при студентите от специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ (3).

Всичко това води до качествено усвояване от студентите на професионални умения и компетентности в условия на реална болнична среда (1).

Клиничната практика е основна организационна форма на практическо обучение. По време на клиничната практика преподаватели и наставници съдействат за протичане на качествен учебен процес, при който се формират и усъвършенстват необходимите професионални знания, умения и навици у студентите. Тя се реализира в условията на реална професионална обстановка. Подпомага затвърдяването и усъвършенстването на усвоените /в учебни кабинети/ практически умения, внушава необходимостта от отговорно поведение при изпълнението на учебните задачи и полагането на грижи за пациентите. В клиничните бази студентите наблюдават непосредствено лечебния процес, установяват характера на професионалните задължения на медицинския екип, отговорностите на всеки член от екипа (2).

Основни участници в процеса на изграждане на бъдещите специалисти са преподавателите и наставниците.

С настоящото проучване си поставихме за цел:

1. Да се проучи мнението на наставниците относно организацията и провеждането на клинична практика

2. Да се проучи мнението на студентите относно времето определено за провеждането на клинична практика и оползотворяването му
3. Да се установят интересите на студентите към клиничната практика

МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

Извършено бе анонимно анкетно проучване на 40 студенти I-ви курс специалности „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ от МУ Варна Филитал - Велико Търново и 10 наставници от МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ АД гр. Велико Търново. Проучването е проведено през периода 01.03.2016 г. – 15.03.2016 г.

Използвани са: социологически метод (анкетно проучване), документален метод и графичен анализ.

РЕЗУЛТАТИ И ОБСЪЖДАНЕ

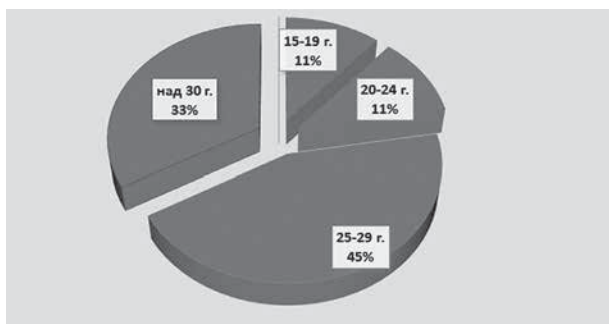
Анкетираните са 21 студенти от специалност „Медицинска сестра“ със средна възраст 27 г. 9 мес. и 19 студентки от специалност „Акушерка“ – средна възраст 29 г. 5 мес. Обща средна възраст на анкетиранияте студенти е 28 г. и 7 мес.

Анкетираните са и 10 наставници, чието влияние е един от определящите фактори за формиране на адекватно поведение при практическата дейност на студентите – медицински сестри и акушерки. Наставникът има споделена водеща роля с преподавателя по практика по отношение на организацията на практическия модел в учебния процес. В сестринството наставник е медицински специалист, който е достигнал до високо ниво на личностно и професионално развитие и познание (5).

Трудовият стаж е важен фактор, който формира умения, навици, знания и способност за предаване на знания. На базата на трудовия стаж наставникът се изгражда като добър професионалист (5).

Трудовият стаж на анкетиранияте наставници е представен във фиг. 1.

Преобладаващи са наставниците с трудов стаж между 25-29 г. - 45 %, следвани от тези с тру-

Фиг. 1

дов стаж над 30 г. – 33 %. Еднакъв е делът на тези със стаж между 15-19 г. и 20-24 г. – 11 %.

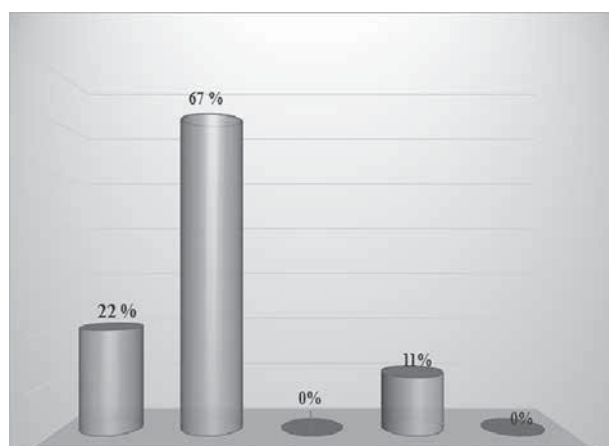
Образователно-квалификационната степен на наставниците е, както следва: „Специалист“ - 44,4 %; „УЗГ Бакалавър“ – 44,4 % и „УЗГ Магистър“ – 11,1 %.

Практическа подготовка студентите получават не само в учебно-практическите кабинети, но и в стационара по време на клинична практика, като в определеното за това време и в реални условия, те наблюдават и вземат активно участие в целия лечебно-диагностичен процес.

Анкетираните студенти и наставници смятат, че на този етап от обучение времето за клинична практика е достатъчно (фиг. 2) - 45 % от студентите дават отговор „Да“, а от наставниците този дял е по-голям - 66 % (фиг. 3).

Фиг. 2

Фиг. 3

Студентите и от двете специалности смятат, че теоретичната им подготовка на този етап от обучението е достатъчна за провеждане на клинична практика (фиг. 4), но желаят повишаване на знанията си. Прави впечатление, че анкетираните наставници дават по-висока оценка на теоретичната подготовка на студентите от тяхната самооценка – 67 % (фиг. 5).

Фиг. 4

Фиг. 5

Студентите са удовлетворени от оползотворяване на времето, определено за клинична практика. С помощта на наставниците се извършва качествено обучение, като времето се използва рационално и ефективно. Мнението е изказано при отговор 50 % от студентите (фиг. 6) и 56 % от наставниците (фиг. 7)(4).

Фиг. 6

Фиг. 7

За отчетност на извършените дейности по време на клинична практика е въведен дневник, чието значение наставниците оценяват като основна форма за контрол от страна на преподавателите (4).

Двете специалности „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ са с практическа насоченост и качествено овладяване на алгоритмите на медицинските дейности е гаранция за високо ниво на предоставяне на здравни грижи за пациентите. Анкетирани наставници дават висока оценка (80 %) за усвоените до момента медицински дейности от студентите и смятат, че включването им в полагането на непрекъснати здравни грижи ще повиши качеството им (фиг. 8).

Фиг. 8

На въпроса към наставниците за причини, които биха могли да възпрепятстват провеждането на клинична практика, бяха посочени:

- липса на достатъчно персонал – 10 отговора;
- недостиг на време – 9 отговора;
- липса на търпение – 1 отговор.

Така ранжираните причини налагат изготвяне на адекватен месечен график на специалисти по здравни грижи от старшата медицинска сестра в съответното отделение и ефективно управление на времето.

Независимо от всичко казано до тук студентите чувстват необходимост от:

- включване в повече манипулации – 36 отговора;
- по-голямо доверие от страна на медицинския персонал – 28 отговора;
- подобряване на комуникацията между медицинския персонал и студентите – 26 отговора;
- запознаване на студентите с новости в лечебно-диагностичните дейности – 20 отговора.

ИЗВОДИ

1. Провеждането на клиничната практика е изключително полезно за студентите и повишаване качеството на здравните грижи.
2. Определеното време се използва ефективно от студентите и е достатъчно за реализиране на предварително поставените цели.
3. Извършените дейности по време на клинична практика се отразяват в дневник, който служи за контрол и отчетност на дейностите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Гарант за качеството на обучение на студентите е прилагането на придобитите знания – теоретични и практически умения в учебно-практическите бази съвместно с наставниците, участвайки в медицинския екип и под методическото ръководство на преподавателите.

Получените резултати показват, че и двете групи анкетирани – студенти и наставници – са удовлетворени от съвместната си работа.

Качественото теоретично и практическо обучение на бъдещите специалисти медицински сестри и акушерки води до реализацията им в здравната система и високо качество на предоставените здравни грижи, отговарящи на съвременните тенденции.

ЛИТЕРАТУРА

1. Андонова А. За практическата подготовка на студентите в сферата на здравните грижи, сп. Сестринско дело бр. 3 – 4/ 2011
2. Нишева В. Медицинска педагогика – Издателски център „ВМИ-Плевен“ 2002 г.
3. Маринова П. Съвременната медицинска сестра: социологически, образователни и управленски аспекти, 2001 г. – Издателство „Нов ден“ с. 94

4. Петрова Г. Обучението на бакалаври по „Управление на здравните грижи“ – Издателство ЕКС-ПРЕС 2009 г.
5. Тончева С. Том 21 на сп. “Известия на Съюза на учените - Сливен”, Национална конференция с международно участие ”Образователни технологии 2012”, 21 - 23 септември 2012 г., гр. Каварна.

Адрес за кореспонденция:

Маргарита Борисова
Филиал – Велико Търново
ул. „Михаил Кефалов“ № 2
5000 Велико Търново, e-mail: marga07@abv.bg